

Skýrsla um fjármál þjóðkirkjunnar
(Lagt fyrir 57. kirkjuþing 2018)

Flutt af kirkjuráði
Frsm. Svana Helen Björnsdóttir

Fjármál þjóðkirkjunnar

Heildartekjur þjóðkirkjunnar, sóknir, stofnanir og sjóðir, eru í frumvarpi til fjárlaga 2019 áætlaðar 5.231,9 millj.kr. en voru 5.142,2 millj. kr. í gildandi fjárlögum. Áætluð hækkun eru um 89,7 millj. kr. frá fyrra ári. Gert er ráð fyrir 1.835,8 millj.kr. á fjárlagalið þjóðkirkjan, 75,9 millj.kr. á Kristnisjóð og 17 millj.kr. til höfuðkirkna. Framlag til kirkjumálasjóðs er áætlað 316,2 millj. kr. og jöfnunarsjóðs 405,5 millj. kr. Sóknargjöld eru áætluð 2.581,5 millj. kr. eða 934 kr. á einstakling. Í frumvarpi til fjárlaga 2019 er miðað við skert framlag. Þjóðkirkjan hefur frá árinu 2015 fengið leiðréttingu á skertu framlagi í fjárukalögum í desember, óskert framlag fyrir árið 2019 eru 2.751,7 millj. kr. og eiga að vera 2.719,9 millj.kr. fyrir árið 2018. Áætluð leiðrétting fyrir árið 2018 er um 856 millj.kr. sem væntanlega verða afgreiddar fjárukalögum í desember nk.

Viðfang og heiti	Fjárlög 2018 millj. kr.	Frumvarp 2019 millj. kr.	Breyting	Breyting
101 Biskup Íslands	1.794,1	1.835,8	41,7	2,3%
131 Kristnisjóður	75,0	75,9	0,9	1,2%
110 Kirkjumálasjóður	311,6	316,2	4,6	1,5%
Höfuðkirkjur	17,0	17,0		
111 Sóknargjöld	2.544,7	2.581,5	36,8	1,4%
110 Jöfnunarsjóður sókna	399,8	405,5	5,7	1,4%
	5.142,2	5.231,9	89,7	1,7%

Viðræður standa yfir milli þjóðkirkjunnar og íslenska ríkisins um breytingu á útfærslu á kirkjujarðasamkomulaginu. Kirkjuþingi verður greint frá þeim viðræðum síðar á þessu þingi. Grunnforsendur þær sem gengið var út frá varðandi framreikning á gildandi fjárlagamma miðast við þjóðhagsspá Hagstofu Íslands. Hún gerir ráð fyrir að vísitala neysluverðs muni hækka milli árána 2018 og 2019 um 2,9%. Það er því sú grunnforsenda sem miðað er við varðandi verðlagsbreytingar fjárlaganna milli ára á öllum rekstrartölum nema launum en launavísitala mælir þær launabreytingar. Hingað til hefur Kjararáð ákvarðað launakjör embættismanna kirkjunnar en þar sem ráðið hefur verið lagt niður eru breytingar þar á. Kjarasamningar BHM félaga eru lausir með viðeigandi óvissu um breytingar launakostnaðar þeirra félaga. Hugsanlegri hækkun á kjörum embættismanna var mætt með launabótum í

fjárheimildum þannig að hún hafði ekki áhrif á fjárhagslega stöðu kirkjunnar en aðrar launahækkningar eru óvissuþáttur í rekstri kirkjunnar.

Rekstrarafkoma Þjóðkirkjunnar

Fjármál þjóðkirkjunnar eru margþætt og nokkuð flókin, ein kirkja sem skiptist í margar sjálfstæðar rekstrareiningar án þess að vera samstæða í reikningshaldslegum skilningi.

Stofnanir og sjóðir þjóðkirkjunnar eru sóknir landsins, biskupsstofa, kirkjumálasjóður, Jöfnunarsjóður sókna, Kristnisjóður, Kirkjuhúsið-Skálholtsútgáfan, rekstur Skálholts og Tónskóli þjóðkirkjunnar.

Tekjur þjóðkirkjunnar eru mismunandi og reiknast af nokkrum mismunandi stofnum.

Biskupsstofa

Íslenska ríkið samþykkti ný lög um opinber fjármál nr. 123/2015 sem breyta töluvert miklu í reikningshaldi ríkisins. Þjóðkirkjan er hluti af ríkisreikningi og fellur því undir þessi lög. Samkvæmt þessum lögum á að eignfæra alla fastafjármuni sem áður voru gjaldfærð ef þeir nýtast lengur en eitt ár. Vegna þessarar lagabreytingar er verið að kanna hvort ekki sé rétt að eignfæra virði kirkjujarðasamkomulagsins en virði þess er reiknað af sérfræðingum Deloitte á bilinu 85-90 milljarðar kr. Leitað hefur verið eftir áliti reikningsskilaráðs ríkisins um þennan gjörning en á meðan þessi óvissa ríkir hefur hvorki fjármálastjóri né biskup Íslands skrifað undir ársreikning þjóðkirkjunnar þar sem um verulega eign er að ræða.

95,1% tekna þjóðkirkjunnar eru ávöxtun af kirkjujarðasamkomulaginu, aðrar tekjur eru innheimt kostnaðarhlutdeild. 95,4% gjalda þjóðkirkjunnar eru laun og embættiskostnaður embættismanna og starfsmanna biskupsstofu. Um 2,7% er rekstrarkostnaður biskupsstofu og 0,78% er embættis- og rekstrarkostnaður biskupsembættanna þriggja.

Rekstrarafgangur biskupsstofu voru 161 millj. kr. en varúðar gætir enn í rekstri þar sem ríkið áætla áfram skert framlag til þjóðkirkjunnar.

Kirkjumálasjóður

Lausafjárstaða kirkjumálasjóðs er ekki góð, halli ársins voru 75,4 millj. kr. en sjóðurinn hefur verið rekinn með viðvarandi halla undanfarin ár.

Tekjur ársins jukust og gjöld lækkuðu en það nægði ekki til. Kostnaður vegna stjórnar og starfsskipan og þjónustumálefna hækkaði en rekstur og viðhald fasteigna lækkaði. Viðhaldskostnaður fasteigna lækkaði af illri nauðsyn vegna langvarandi rekstrarhalla og fjárskorts en viðhaldspörfin er til staðar og vandinn færður til seinni tíma.

Lítill breyting er á efnahagsreikningi kirkjumálasjóðs nema á handbæru fé en við skoðun á sjóðstreymi kemur í ljós að rekstrarhalli ársins er greiddur með bankainnstæðu í upphafi árs og sölu á fasteign í Hveragerði.

Lausafjárhlutfall sjóðsins er komið niður fyrir 1 eða 0,83 sem flokkast sem varhugaverð staða og traust fjármálastofnana á sjóðunum minnkar.

Á sama tíma og lausafjárhlutfallið lækkar, hækkar eiginfjárhlutfallið úr 0,89 í 0,9. Það ætti að segja okkur að staðan væri að styrkjast en hækkan á eigin fé er vegna fasteignamatshækkunar fasteigna sem þarf ekki að endurspeglar aukningu eigna, sérstaklega í ljósi þess að margar fasteignir eru í brýnni þörf fyrir viðhald sem ekki hefur verið hægt að sinna.

Kristnisjóður

Tekjur Kristnisjóðs eru hluti af kirkjujarðasamkomulaginu og eiga að jafngilda 15 prestslaunum.

Rekstur Kristnisjóðs skilaði tæpum 10 millj. kr. í tekjuafgang. Tekjur sjóðsins voru 129,5 millj.kr. sem er lækkun frá fyrra ári. Veittir styrkir úr sjóðnum voru 67,7 millj. kr. allt frá 300 þús. kr. til 11,3 millj. kr.

Rekstur Kristnisjóðs var á tímabili sameinaður rekstri kirkjumálasjóðs, því var breytt á árinu 2016 en algjör bókhaldslegur aðskilnaður á milli sjóða varð ekki fyrr en árið 2017.

Launakostnaður Kristnisjóðs er innheimtur frá biskupsstofu með kostnaðarhlutdeild en starfsmenn sjóðsins fá laun sín greidd með launakeyrslu fjársýslu ríkisins.

Allar eignir Kristnisjóðs eru veltufjármunir.

Jöfnunarsjóður sókna

Tekjur jöfnunarsjóðs sókna eru 18,5% af sóknargjöldum til þjóðkirkjusafnaða, tekjurnar eru viðbót við önnur sóknargjöld sem ríkið greiðir sóknum landsins.

Jöfnunarsjóður fékk endurgreitt framlag frá biskupsstofu að fjárhæð 86 millj. kr.

Tekjuafgangur jöfnunarsjóðs voru 122,9 millj. kr. sem leggjast við sjóð til úthlutunar styrkja.

Rekstrarkostnaður jöfnunarsjóðs voru 17,4 millj. kr. en önnur gjöld voru úthlutaðir styrkir.

Allar eignir jöfnunarsjóðs eru veltufjármunir.

Rekstraráætlanir 2019

Biskupsstofa

Gert er ráð fyrir að rekstur biskupsstofu skili um 26 millj. kr. afgangi í lok árs en fjárfestingaþörf er áætluð um 14 millj.kr. Er þar eingöngu um endurnýjun á tölvubúnaði og hönnunarkostnað vegna þjónustuvefs kirkjunnar að ræða.

Launakostnaður skrifstofu hækkar milli ára vegna komandi kjarasamninga og ráðninga nýrra starfsmanna, ráðnir hafa verið upplýsingafulltrúi og persónuverndarfulltrúi, áætlað er að ráða jafnréttisfulltrúa á komandi ári.

Gerður hefur verið nýr leigusamningur við kirkjumálasjóð sem tók gildi 1. janúar 2018 vegna húsaleigu fyrir Laugaveg 31, húsaleigan hækkar verulega vegna þess.

Lögfræðikostnaður er hækkaður í áætlun vegna yfirstandandi mála. Biskupsstofa er að taka í gagnið nýtt bókhaldskerfi fyrir aðrar stofnanir og sjóði til að geta veitt betri þjónustu en verið hefur, kostnaður vegna þess hefur verið áætlaður á þjálfun starfsmanna og tölvumál.

Aðrir liðir hækka vegna verðlagsbreytinga.

Kirkjumálasjóður

Áætlaðar heildartekjur sjóðsins eru rúmar 450 millj. kr. en þar af er framlag ríkisins um 316 millj. kr. Almennur rekstrarkostnaður sjóðsins er áætlaður um 54,7 millj. kr. framlög sjóðsins til Tónskóla þjóðkirkjunnar og Skálholts eru um 29,7 millj. kr. en sú breyting er á rekstri Tónskólans að rekstur söngmálastjóra hefur verið færður frá Tónskólanum yfir á kirkjumálasjóð.

Reikna má með að launakostnaður starfsmanna, kirkjuþings, kirkjuráðs og nefnda verði um 150 millj. kr. á árinu.

Fjárhagsáætlun kirkjumálasjóðs er unnin á þann hátt að eftir að búið er að reikna rekstrarkostnað starfseminnar færist afgangsstærð á fasteignasvið, það er ekki raun staða en brýnasta viðhaldspörf fasteigna sjóðsins eru um 110 millj. á næsta ári. Fastur rekstrarkostnaður fasteigna er ekki undir 70 millj. kr. á ári.

Kristnisjóður

Áætlaðar tekjur sjóðsins eru 148,4 millj.kr. Kostnaður vegna almennrar starfsemi er áætlaður 67,2 millj. kr. og veittir styrkir 69,5 millj. kr. Ekki er búið að afgreiða allar styrkumsóknir í sjóðinn, óafgreiddar umsóknir eru 7,3 millj. kr. Reiknað er með að sjóðurinn skili rekstrarafgangi á bilinu 4 -11 millj. kr. eftir að búið er að afgreiða allar styrkumsóknir.

Rekstraráætlun er unnin í samræmi við verkáætlun sviða sjóðsins, launaliðir eru hækkaðir vegna komandi kjarasamninga, annar kostnaður er hækkaður vegna verðlagsbreytinga.

Jöfnunarsjóður sókna

Áætlaðar tekjur sjóðsins eru 405,5 millj. kr. Umsóknir í sjóðinn voru um 920,7 millj. kr. Gerð er tillaga um að 334,9 millj. kr. verði úthlutað úr sjóðnum til sókna landsins, til starfa erlendis og til æskulýðsmiðsvöðvar í Vatnaskógi. Áætlaður rekstrarkostnaður sjóðsins er um 13 millj. kr. Þar af er áætlað að smíði á umsóknarvef fyrir styrkumsóknir jöfnunarsjóðs kosti um 5 millj. kr. Tekjuafgangur sjóðsins leggst við úthlutunarsjóð næstu ára.

Ársreikningar stofnana og sjóða þjóðkirkjunnar fyrir árið 2017 eru lagðir fram sem fylgiskjöl í þessu máli, þeir liggja líka á biskupsstofu öllum til skoðunar sem það vilja. Vinsamlega pantið tíma hjá fjármálastjóra til að fá aðstoð við að lesa ársreikningana ef þið teljið ykkur þurfa þess.